

Trag Biljke NEDELJNIK #077 - Najčešći razlog zašto sezona propadne

Datum: 06. April

Nije u pitanju samo hrana, duša je u oblacima.

Kratak sadržaj:

Proizvod koji nema rok trajanja

Nadin kutak

Najčešći razlog zašto vam sezona propada

Sadnja krompira u cegerima, kesama , gajbama

Živi zid – zašto biram čičoku?

Uzgoj artičoke – često pitanje u učionicama

Najava konsultacija uživo

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Ove nedelje...

Stigla je poruka. Pisala je da joj treba seme kelja, ima 23 godine i svoju prvu baštu u životu. Nero di Toskana, kelj vitez ili tačka Spoznaje u ovoj priči. U daljoj komunikaciji zapljusnula me istinom o tome da postoji grupa devojaka koja me prati i na njih sam uticala toliko da su prestale da lakiraju nokte, zamenile parfeme eteričnim uljima, nose hranu na predavanja u staklenim posudama i vodu isključivo u staklenim flašama.

Neke od njih su bile ovisnici o „urednim noktima“ i sada ne razumeju kako su ranije robovale toj navici. Kaže dalje da sam promenila njihov mentalni sklop jer drugačije gledaju na uzrok kao posledicu i nekako postaje popularno da misliš o prirodi u njihovom okruženju. Nekako kao znak prepoznavanja ONIH KOJI MISLE.

Zastala sam, dobila neočekivanu povratnu reakciju, jer ja o noktima retko kada pišem. Jednostavno ne želim da povredim žene, ne želim da prozivam bilo koga, ali se to ipak pročitalo između redova. Pomislih u sebi kako sve ovo što radimo ima smisla. Čitav ovaj razvojni put, preispitivanja, iskušenja, udaranja u zid...

Stigla je poruka. Ona živi u nekom kompleksu staračkih domova gde je sve povezano pričom o nama. Trag Biljke je kao neka serija koja se čeka. Kaže ona da jedni drugima javljaju kada izađe nova epizoda. Rade kolektivnu baštu i često raspravljaju o tome ko je pogrešno, a ko tačno razumeo moje poduke i to im je produžilo život. Kaže **baš te male svađe su nas spojile**. Od jednog umrtvljenog doma za starija lica nastala je

neka nova energija, podmladilo ih je ovo. Nema većeg blagoslova nego starijoj osobi dati nadu da će brati plodove na lakši način. I tu me zapljusnula neka istina koju nisam očekivala.

Stigao nam je mejl. Živi u Beogradu i uzgaja na balkonu i svaki dan sreće ljude koji nas prate, a kaže da je u njenom naselju sve više balkonskih bašti, velika promena. Zastala sam. Zapljusnulo me i to nekom istinom.

Teta Biljko, mamina brokula je najukusnija. Hvala ti! – kaže on u videu sa svojih 5 godina.

I tako svaki dan na stotine poruka koje svedoče jednoj velikoj promeni. Koliko samo ljubavi stiže iz tih poruka! Srećom da toga nisam svesna i da na sve to gledam kao na tuđi život, jer najgore je kada mislite da je vaše ime ono što treba da se slavi.

Konačno svedočim jednoj moralnijom promeni koja je bila potrebna svima.

Baštovanstvo je jedina sfera u kojoj možete da budete svoji, da skinete sve te maske i neke „fensi fajterske“ kože koje navlačite kada odlazite iz sopstvenog doma. Tako je, život i ljudi zahtevaju kompromise. Radimo ih svaki dan. Jednom sam čula na nekom predavanju o Kafki da je vrhunac uspešnosti sposobnost tolerantnog pristupa kompromisu. Eto, uspešni smo kada god se prevrćemo tražeći sebi manu... ali postoji segment života koji ne traži kompromise. Ne nužno, osim ako ga sami sebi nametnemo kao model života. To je baštovanstvo. Biljke ne vide očima već dodirrom, a dodirrom se vidi samo istina. Potpuno mi onako goli pred biljkama. Tu nam ne pomažu maske. Zato smo sa njima samo mi. Neutrina. Duhovi svemira.

Mislim da je to ono što nas je sve spojilo. Duhovi svemira.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova.

Stiglo nam je zanimljivo pitanje koje me prilično zamislilo. Na prvi pogled provokacija zapravo odaje jednu brižnu osobu koja treba odgovore.

Da li sebe vidim kao velikog borca za prirodu, jer koliko ONA može da uprati, ne podržavam ni jednu inicijativu za zaštitu prirode koju pokreću velike organizacije ili udruženja. Ime Trag Biljke nije ni na jednom globalnom projektu koji okuplja velike

borce za prirodu, iako je Trag Biljke vrlo popularan brend. Zanima je pozadina naših odluka pa sam odlučila da o tome pišem kako bih dala objašnjenje svim koji se ponekad zapitaju.

Zamislih se...

Da li sam ja mali, srednji ili veliki borac za prirodu? Šta uopšte to znači? Kako se boriti za prirodu izvan čoveka, jer mi to nekako zvuči kao titula.

Ako bih morala sebe da definišem onda sam ja borac za čoveka.

Jedini remetilački faktor u prirodi je čovek. Od njega proizilazi trista čuda lepog i ponešto ružnog i jedini ima jak uticaj na prirodu. I njemu je potrebna pomoć. Apsurd je uništavati nešto od čega ti život zavisi, pa zato mislim da čovek to radi iz neznanja. Ako mi je polazište da je neznanje u pitanju, moj put je davanje alternative svakom problemu, razrada rešenja i šansa da se ipak može i drugačije. U veku u kome stalno ratujemo po svim pitanjima izabrala sam zajednički jezik – bašta, biljke, priroda, promena.

Današnji čovek prečesto hoda kao neka ploča na koju se kače etikete. **Kriv si, pogrešan si, loše postupaš, pogledaj šta si napravio, bitnije ti je uredno dvorište od same prirode, loš si roditelj, kolega, partner...** etiketa do etikete od koje se ona divna, baršunasta ljudska koža više i ne vidi. A te etikete ljudima najčešće lepe borci za prirodu jer kao da imaju titulu ili tron sa koga lupaju etikete.

Ja sam ipak izabrala drugačiji put. Skidam jednu po jednu etiketu što je nekada jako teško, šapućem tiho koliko je važno da se istrpi bol, držim za ruku dok koža puca pod lepkom i otvaram da iza tih etiketa bljesne divna ljudska koža. Onda po njoj crtam leptire.

Da, rekla bih da sam po možda i mali borac za prirodu, ali veliki borac za čoveka.

Bog nam je dao ime da nas jednog dana može dozvati sebi. Na nama je da to ime čuvamo, jer ako ga svuda stavljamo, mešamo i gubimo kako će nas on dozvati?

Tako se Trag Biljke svojim imenom ne meša svuda. **Podržavamo inicijative koji sami pokrećemo**, a jedna od njih je i velika platforma puna ljudina koji se i te kako bore dalje za ljude. Počeli smo kao mala inicijativa koju sam sanjala i nismo ni tražili da nas u tome bilo ko podrži, stavi svoje ime uz nas, već smo gurali vlastitim snagama ideju koja nas je dovela do ovde.

Biću jasna, nigde više izdaja prirode nema nego među globalnim projektima o zaštiti prirode. Sama sam svedočila koliko ljudi za male pare prodaju zajedničke ideje, koliko žive živote koje nisu zaradili, pa kada ti životi dođu na naplatu prvo što prodaju je svoja borba i hrabrost da je nose. Prečesto su im alibi za to deca jer se za njih bore stvarajući im tim izdajama neke živote koje ni deca nisu zaradila, pa ih svodeći na dužničko ropstvo uvlače u isti krug. Samo se pitam da li iko pitao decu šta o tome misle...

Trag Biljke tera svoje „volove po livadama" sama, okružena pouzdanim ljudima koji ne žive dugovanja strankama, banakama, lošim odabirima.

Ono što prenosimo ljudima je da je i mala životna promena dovoljna, da se oko njega nalazi rešenje za sve njegove probleme, da ima moć nad svime ako se bori iz vlastitog

dvorišta i da je u svemu u životu potrebna mera i umerenost pa i kada je u pitanju borba za prirodu. Ne zaborvite na ŠAKU OTPORA. Ne pozivamo na kilograme, tone već šaku. U njoj je skrivena snaga i dovoljnost, jer ko osvesti moć šake pune hrane njega sigurno čeka tona u budućnosti.

Zato mi i dalje idemo mimo sveta i svojim putem. Različiti putevi vode do istine i nadam se iz dubine mitohondrija da su nam svima istine iste.

PROIZVOD KOJI NEMA ROK TRAJANJA

Proizvod koji nema rok trajanja... U današnje vreme, to zvuči gotovo nemoguće. Sve je postalo prolazno. Sve ima rok.

Danas u svetu kapitalizma, gde se svaka odluka donosi kroz prizmu profita, najviše trpe "običan" čovek i priroda. Industrije se bogate na našim strahovima.

Društvene mreže su pune brzih rešenja i reklama koje nas guraju da kupujemo još i još.

Nikada se više nije prodavalo i kupovalo, a nikada manje nije trajalo to što se kupuje.

Ali, mi nismo želeli da igramo po tim pravilima.

Čovek je dovoljno rastrgnut na sve strane. Nisam želela da napravim nešto što će biti polovično rešenje nakon čega ćete morati dodatno da kupujete. Takve sisteme zovem džuboksima i sama im se protivim. Bilo je hrabro izbaciti svoje životno delo ovako u vetar, ali se isplatilo jer povratna reakcija je očekivana: ljudi kažu da im Projekti pomažu da lakše rešavaju sve svoje obaveze u bašti, da su im zone mir, da se konačno osećaju oslobođeno od pritisaka.

Čovek zaslužuje da ima jedno mesto gde će biti miran, gde ga niko ne požuruje i ne ucenjuje. Mesto gde može da se vrati prirodi i sebi.

Zato je Projekat Bio Bašte nastao kao suprotnost svemu tome. Brzinama, konzumerizmu, džuboks sistemima koji te teraju da kupuješ dodatno baš ono što će da ti reši problem.

Kao rešenje koje traje zauvek.

Naša ideja je: Baštovanstvo koje je prilagođeno tvom životu.

To postićemo tako što:

- Projekat bašte mora da bude cenovno pristupačan svima.
- Mora da traje večno.
- I svaka osoba mora da ima mogućnost da ga postavlja kada god to njoj odgovara, bez rokova i pritisaka.

Ako Projekti bašte imaju rok trajanja i prestane da važi onda kada vam je najpotrebniji onda nije prilagođen vašem životu.

Ako ne možete da ga i za 10 godina isto kao i sada onda nije prilagođen vašem životu.

Da nismo ispunili ove uslove Projekat bašte bi bio samo još jedan proizvod za prodaju u ovom kapitalističkom svetu, jer ne bi imao **suštinsku vrednost za čoveka i prirodu**.

Odavno sam shvatila da ako želim da pomognem prirodi, onda treba da krenem od čoveka, jer je čovek taj koji prirodi nanosi najviše problema.

Verujem da svako u sebi ima želju da sačuva prirodu, da jede hranu koju je sam uzgojio, da oseti sigurnost i mir. Samo mnogi još ne znaju kako, ili nemaju vremena da nauče kako.

Zato je Projekat bašte gotovo, trajno i fleksibilno rešenje.

Imate sve korake unapred iscrtane, isplanirane i objašnjene.

Nema rok trajanja, jer može da se postavlja iznova i iznova uz rotaciju zona (koja vam je objašnjena u video uputstvu)

Može da se postavlja bilo kada. Sada, na leto, na jesen ili za 10 godina.

Jednom kada ga postavite, on ostaje vaš. Zone se samo rotiraju, kulture smenjuju, ali sistem ostaje isti.

Ovo jeste revolucionarni Projekat bašte, kojeg još niko nije uradio, i znam da će promeniti tok tvog života i istoriju baštovanstva.

Zato verujem da će ovaj Projekat bašte jednog dana postati osnovni alat svake porodice koja želi da živi slobodno i u skladu s prirodom.

Još uvek su dostupne su dve verzije: P

rojekat bašte za 10 gredica i Projekat balkon biobašte (u verzijama za sve klimatske zone).

Neverovatno je lako kada ti je svaki korak isplaniran i kada samo treba da pratiš instrukcije koje sam ti dala kako bi rad u zonama, gotovo rešenje pomogli da u ovom vremenu kada čovek ima malo vremena za sebe može uspešno da se bavi i baštovanstvom. Nije mi teško da vas podsećam na to jer kada se završi prodaja Projekti neće moći da se kupe. I mnogo je lako kada znam da smo po pristupačnoj ceni dali ono što zaista vredi puno jer baš tako ili jedino tako mogu čistog obraza da stanem pred ljude.

Ove verzije Projekata bašte biće dostupne za kupovinu do 15.05.2026. i tada se povlače iz prodaje.

Više informacija o verzijama Projekata koje su trenutno dostupne možete da pročitate ovde:

<https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Ove sezone uložili smo mnogo vremena i veliki trud da Projekti bašte budu dostupni pred početak sezone, u proleće, ovog puta za sve klimatske zone u istom trenutku. Mnogo energije i vremena ulažemo da izdržimo tempo prodaje ovakvog proizvoda, jer ovakva prodaja iziskuje angažovanje celog Tima.

S obzirom da imamo definisane planove do kraja ove godine i aktivnost svih nas se usmerava u tom pravcu. Zbog toga najavljujemo da će mogućnost kupovine Projekata bašte biti do 15.05.2026.

Nakon završetka prodaje ovih verzija Projekata bašte, ove 2026. godine Projekti definitivno više neće biti dostupni. Nadamo se da ćemo stići da pripremimo nove Projekte bašte 2027. godine. Za ovu godinu, prodaja Projekata bašte će se završiti sa 15.05.2026.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Sve više ljudi shvaća da je uzgoj vlastitog povrća i voća, vlastite hrane, postala nužnost i za to postoji mnogo odgovora na pitanje „Zašto?“.

Najprije zbog toga što ne žele ugrožavati svoje zdravlje pesticidima, insekticidima i ostalim cidima. Mnogi mladi roditelji se zapitaju: šta to moje dijete jede i zašto ga hranim otrovima, pa krenu s manjim vrtom ili par posuda na balkonu, a dalje ne morate pogađati - potreba preraste u ljubav prema biljkama i prirodi, promijeni se svijest o sebi i bićima oko sebe i uzgoj hrane postane najdraža aktivnost kojoj se prilagođavaju sve druge obaveze.

Još jedan razlog: hrana iz certificiranog ekološkog uzgoja je puno skuplja i mnogima nedostupna, a moram naglasiti da to ipak nije uzgoj u sinergiji s prirodom, jer sam dobro proučila koje uvjete treba zadovoljiti i koja sredstva koristiti da bi se dobio eko certifikat. Neke odredbe graniče sa zdravim razumom.

Od mnogih drugih razloga, trenutno je najaktualniji vrlo izgledna nestašica hrane uzrokovana globalnom situacijom u svijetu.

Kako god bilo - tko još nije, trebao bi krenuti, jer bez znanja i iskustva ne može se imati zadovoljavajuće berbe i dovoljna količina povrća odmah u prvoj sezoni. Potrebno je vrijeme za učenje i prilagođavanje. A vremena je sve manje. Jedna od temeljnih vještina koju možete naučiti i prenijeti ju svojoj djeci je uzgoj vlastite hrane. Direktno je vezana uz opstanak. Ne može se “simulirati” - ili imaš hranu ili nemaš. Mi smo tu vještinu imali tisućama godina, ali smo je uz tehnološki napredak i želju za komocijom, putem zaboravili.

Ovo je vrijeme kad ljudi imaju najmanje takvih znanja, ali svako vrijeme se pobrine za svoje ljude, pa je tako današnja tehnologija dala mogućnost da možemo učiti od ljudi širom Planete, koji imaju znanje i žele ga svima dati. YouTube npr., je prepun

vrtlara sa svih strana, domaćih i stranih, koji žele sa svijetom podijeliti svoja postignuća, svoje znanje i praksu. Ima i onih koji lažnim, neprovjerenim ili ukradenim informacijama skupljaju klikove, ali tako je to u svakom području, ipak vjerujem da svi znamo prepoznati autentičnost i dobronamjernost.

Da bismo primijenili nečije znanje, najprije treba učiti, a to je proces koji zahtjeva vrijeme, upornost i predanost. Pozivam vas da krenete ako još niste. Biljana Banović je velika učiteljica, jedna od rijetkih sasvim predanih svojoj misiji da vas kroz promatranje i razumijevanje prirode preobrazi iz nekoga tko slijedi upute u nekoga tko zna zašto nešto radi. Njen pristup nije samo tehnički (kako uzgajati), nego filozofski i emocionalni odnos prema vrtlarenju i prirodi, u konačnici prema čovjeku - zato je svoju metodu i nazvala motivacijskom. Nakon što nam je obznanila da intenzivno radi na tome, s velikim nestrpljenjem i radošću iščekujem jesen i njenu prvu, zvanično objavljenu knjigu.

Često me pitaju koliko imam perma modela, radim li sve po Biljinim metodama, sadim li točno po njenim analizama...

Ako ste početnik, uvijek ću vam savjetovati da dosljedno primjenjujete metode vašeg učitelja, da poštujuete datume sjetve i sadnje, kombinacije biljaka, prihranu, zaštitu i sve ono što nalaže program koji pratite. Baš tu, među tim prvim koracima i nesavršenim pokušajima, počinje ono najvrjednije čiju ćete vrijednost uvidjeti tek kasnije. Ako ste disciplinirani jednu sezonu, steći ćete potrebna znanja i iskustvo koje bi vam u suprotnom promaklo i u novu sezonu biste ušli bez nadogradnje koja vam predstavlja prednost u novim izazovima. Svi koji su me poslušali rekli su mi da sam u pravu. Kada istrčite taj jedan krug, tu prvu sezonu, kada u sklopu nje prođete sve izazove, pobjede i poraze, dobitke i gubitke, moći ćete već sljedeću sezonu puno toga prilagoditi svojim mogućnostima, sposobnostima i afinitetima, a nakon par sezona imati ćete svoj način vrtlarenja. Ako prvu godinu marljivo učite, kasnije vam je potrebna samo poduka jer osnove ste usvojili.

Ja sam počinjala učiti preko roditelja i rodbine na selu, a kasnije nešto ozbiljnije preko raznih knjiga na koje sam naišla, dobrih i loših, za neke sam mislila da su dobre, kasnije se ispostavilo da nisu, ali sve je to rast. Neke od tih dobrih su navedene i opisane na mom blogu, a truditi ću se da i ostale spomenem u budućim brojevima Kutka. Svaku metodu sam pažljivo proučila i trudila se što dosljednije ispoštivati. Od svake metode sam vidjela i dobre i loše strane. Tako se iz sezone u sezonu iskombiniralo sve ono što mi je prihvatljivo i što je u mom vrtu dalo dobre rezultate. Sad je kod mene pravi mix svega:

- perma modeli
- malčirane gredice
- zemljane gredice
- balkonski vrt, tj. posude
- sadnja po Biljinim savršenim analizama

- sadnja po mojim kombinacijama koje se nametnu iz trenutne potrebe ili trenutne inspiracije

Sa sjetvom nekad uranim, nekad zakasnim, a često se dogodi da mi vrt sam proizvede rasad koji nisam na vrijeme posijala, pa tako sami niču keljovi, azijske salate, raštike, amaranti, salate, rajčice, pastrnjak, matovilac, suncokret, lukovi, blitva... Vjerojatno ste i sami, ako imate vrt, bili puno puta nagrađeni tom divnom pojavom i znate kakva je to radost. Uz to u vrtu rastu i višegodišnje biljke koje su veliki poklon svakom vrtlaru s manjkom vremena.

Metode i načini koje primjenjujem su i moji i tuđi - definirani i modelirani utjecajem prilika u mom vrtu. Ono što kod nekog funkcionira savršeno, kod nekog drugog traži prilagodbu. Nešto su me naučili puževi, nešto voluharice, nešto vrane, nešto davno pročitane knjige, nešto prijatelji, susjedi, internet, tempo života kojim živim, pa čak i navike mojih ukućana... I nema dvije iste sezone. Zato vrtlarenje nikad nije dosadno.

Nabolje okruženje za napredovanje i učenje je ono gdje se ne postavljaju rigidna pravila, ne nameće se "jedan ispravan sustav", već se otvara prostor unutar kojeg svatko bira svoj put do zajedničkog cilja i znatiželja se ne zatire, već se svesrdno potiče. U takvom okruženju vam je uvijek ugodno, nemate osjećaj da ste lošiji ili bolji od ostalih i uvijek ćete dobiti podršku kad vam je potrebna. Zajednica Trag Biljke je takvo mjesto, ali, bilo bi jako žalosno kad ne bi postojalo još takvih mjesta gdje nije cilj samo dobiti голу poduku kako doći od pune vrećice sjemena do pune košare plodova. Drago mi je da ih ima sve više i više. Svjedočimo osnivanjima raznih udruga i raznih zajednica, kako kod nas tako i u svijetu. Što nas je više s istim ciljem, cilj nam je sve bliži, a on je u konačnici očuvanje prirode.

Na ovu temu danas, nagnalo me svo ovo nježno zelenilo oko nas koje se po malo budi, taj veličanstveni Život koji dolazi iza samo prividne smrti i pogled na moje biljčice u rasadniku koje na očigled bujaju s dolaskom prvih toplijih sunčevih zraka. Neke su jako klonule od nedostatka vode jer sam ih zbog obaveza zaboravila zaliti, pa su iznošenjem na sunce polegle kao umorni radnici nakon preduge smjene. Nekog početnika bi taj prizor ozbiljno preplašio. Požurila sam ih što prije zaliti i sklonila u poluhlad. Kad sam se nakon dvadesetak minuta sjetila da bi bilo dobro da ih fotografiram i pokažem vam na blogu kako jedno izgledaju i dam vam primjer da se ne morate brinuti ako doživite isto, uzela sam mobitel, ali kad sam došla ponovo do njih, one su već sve bile uspravne i jedre, čak i mene su ostavile u čudu brzinom oporavka. Eto, nemam materijalnih dokaza, pa mi ovog puta morate vjerovati na riječ.

Dok se priroda budi, vrijeme je da se probudimo i mi, da protrljamo oči, pogledamo oko sebe, shvatimo gdje smo i krenemo putem koji su mnogi utrljali prije nas da bi nama bilo lakše. Netko će Tragom Biljke, netko nekim drugim tragom, ali važno je da se nađemo na istom cilju.

Ako vam nakon ovog poduzetog teksta još uvijek nisam dosadila, sljedeća doza se nalazi na linku:

[nadin-kutak-77](#)

Lijep pozdrav!

NAJČEŠĆI RAZLOG ZAŠTO SEZONA PROPADA

Do nas je, uvek je tako. A upravo zato imamo moć da ispravimo tok samo ako donesemo odluku da pratimo signale.

Radim s ljudima dovoljno dugo da mogu tačno da odredim ko će imati problem u sezoni, a ko neće. Mislite da je ovde reč o bašti, ali bašta nije neka „mrtva priroda“ ona je u suživotu s nama i reaguje na svaki titraj naše duše. A tek što reaguje na životne šablone.

Životni šabloni su jaki i nesvesno ih manifestujemo svuda, to je taj magnetizam. I o tome i te kako mogu puno da pišem jer dok nisam osvestila taj deo sebe nisam umela da kanališem takav magnetizam. I da, u tome su mi pomogle zone ali sada nije reč o njima.

Bašta pokaže sve, očitava partnerske odnose, odnose sa roditeljima, našu poziciju u porodičnim konstelacijama. I ne može to svako da očita ali ja mogu. Često iako primetim da će šablon da odvuče baštovana ne reagujem jer mogu da pomognem samo ako baštovan traži moju pomoć. Nakon toliko godina rada tvrdim da sam ekspert u raspetljavanju ljudskih čvorova.

Postoje ljudi koji sebi uvek prave zamke, poteškoće i to rade nesvesno jer uvek idu ka svom šablonu – svojoj ulozi u kojoj se osećaju ugodno. Na osnovu biljaka ja sve to vidim. Moja uloga nije da oholo čitam ljude i da im dam do znanja da su čitljivi za mene, već da im tim spoznajama pomognem.

Dešava se da su ljudi na individualnom programu, ali potpuno obuzeti svojim potrebama da ne uspeju, pa je tu muka živa da se ostvari neki pomak. Ali ako prođu jednu sezonu u tom udaranju o zid u narednoj sigurno traže pomoć.

Ove nedelje imala sam nekoliko vrlo komplikovanih konsultacija u kojima sam uspešno haotičnu energiju svela na jasne korake. Od baštovana koji su bili očajni u svojoj prostranoj, haotičnoj energiji sa konsultacija su odlazili jako usmereni i srećni jer su tačno znali šta treba da rade. Možda sam ja prirodan talenat za raspetljavanje ljudskih čvorova ili se jako dobro snalazim u **vašim ulogama u kojima sam i sama bila**. Ne možete vi da osetite bilo koji problem, oćajanje koje ja već nisam prošla i našla sam put iz toga.

Disciplina je nešto što se vežba. Prva vežba je poslušnost. Šta je u ovoj priči o bašti poslušnost? Pratinja koraka koji su dati, signala koji se navode. Ako imate gotov Projekat i pokušavate da ga promenite vi živite svoj šablon i težite ka tome da zakomplikujete svoju sezonu i ostanete u narednoj sezoni zapetljani. Verujte mi da neke baštovane tek ove sezone uspevam da disciplinujem. Jedna promena veće drugu i onda se sistem menja i više nije samoodrživ.

Ako želite da se disciplinujete u bašti važno je da postavite Projekat bašte onako kako je napisan. Projekat je u ulozi učitelja koji će da vam pomogne da se oslobodite svojih šablona. Znam, imate potrebu da menjate neke kulture jer ih ne jedete, ali to je zamka za vas pa idite protiv nje. Prepustite se eksperimentisanju sa novim ukusima, lepotama boja, a najviše uživajte u tome da idete drugačijim putem.

Jer, zadivljujuće je kada se svedoči oslobađanju od perfekcionizma, okova kontrolisanja (našeg unutrašnjeg kontrolora).

Ona je tri godine na individualnom programu. Dva puta je radila Projekat. Treći put je kupila gotov Projekat. Njega je odlučila da sluša. Dve godine je bio polovičan uspeh jer njena haotična energija kombinovana sa kontrolom je dobra kombinacija za neuspeh. I konačno u ovoj sezoni kada je odlučila da postavi Projekat bez i jedne izmene shvatila je:

„Pred mene se otvorio jasan put, videla sam svetlost, videla šta se desilo kada sam se disciplinovala. Projekat je urađen okvir, siguran sistem. Kada sam mu se prepustila shvatila sam da ne moram da kontrolišem nešto što je samo po sebi u kontroli. Oslobodila sam se grča i prepustila i tek tada shvatila kako se lako živi bez njega. Oslobađanje od grča se vežba. Sada mi je lakše da sagledam svoje šablone.“

Ako bih morala statistički da poređam šta je odgovorno za propast sezone idemo redom:

1. Bašta koja nije prilagođena životu. Ne može jako zauzeta osoba da postavlja baštu koja nije organizovana. Može da je posadi ali se gubi usred sezone.
2. Baštovan koji ne prati kalendare – ovo je posebno važno kada su rasadnici u pitanju.
3. Baštovan koji ne prati tuđa iskustva i u ovome je ključna zajednica – Učionice nisu samo pitanja već su parametar za probleme. Tu saznajete koji je predator aktuelan, šta vas čeka u bašti jer ako se pojavi plamenjača na severu, eto je ubrzo i na jugu.
4. Baštovan koji radi izmene pa želi da ubaci sve viškove od presade koje ima. Sistem puca i nije samoodrživ. To je zamka koju je sebi nesvesno napravio, a to vam je isto kao da jedete hranu samo da se ne bi bacila. Jednostavno, spremi manje hrane.

Danas je više nego ikada za samoodrživost neophodna bašta i potrebno je da se uloži mali trud kako bi se ispoštovali svi okviri koji vas vode u uspešnu sezonu. Uspešna sezona nisu nužno tone hrane već savladavanje tehnika i sistema koji nam omogućavaju da se u ova luda vremena hranimo zdravo, telesno i duhovno.

SADNJA KROMPIRA U CEGERIMA, KESAMA, GAJBAMA

Lako je kada se piše o osnovnim životnim namirnicama, a to svakako jeste krompir. Još je lakše kada ispred mene stoji iskustvo jer sam krompir uzgajala u svim mogućim

varijantama pa s obzirom da smo još uvek u sadnji krompira (I bićemo do septembra) vreme je da saberemo utiske sadnje na balkonima. Ne morate nužno da imate balkon da biste isprobali sadnju krompira u alternativnim rešenjima uz koje je uvek vezana i čarobna reč – reciklaža. Hajde prvo da vidimo šta je inspiracija za ovu temu:

- Lako rešenje
- Reciklaža otpada

Lako rešenje je ljudima važno jer ono što ih inspiriše da krenu je slika u kojoj sebe vide kako lako postižu neke rezultate. Zaista, ako imate malo zemlje, nešto od gore pomenutih materijala što će svakako završiti na otpadu, par naklijalih krompira i dobru volju ono što vam vrlo brzo sleduje je sadnja, nicanje koje vam daje osećanje da ste nešto učinili dobro i naravno berba mladog krompira. I onda kada pripremate taj ručak onaj osećaj u želucu da ste dali doprinos porodici, budžetu i prirodi je nezamenljiv.

A reciklaža otpada je veliki problem i postaje veći kada ga osvestimo. Znam da svako kaže u sebi da je to samo jedna kesica i ne menja bitno problem ali to nije tačno. Svako po jednu i to je veliki uticaj.

Na globalnom nivou broj kesica je ogroman:

Procenjuje se da se svake godine u svetu potroši i baci između 1, 5 triliona (hiljada milijardi) plastičnih kesica. Najčešće se koristi srednja procena od oko 1 trilion (1.000.000.000.000) kesica godišnje. Koliko nula!

To znači da se baci oko 2 miliona kesica u minuti ili više od 30.000 kesica svake sekunde

Koliko se reciklira? Manje od 5% plastičnih kesica se reciklira dok većina završi na deponijama ili u prirodi.

Za razliku od plastičnih kesica, plastične gajbe (sanduci za piće, voće) imaju potpuno drugačiji “životni ciklus”, pa se ne bacaju u tolikim količinama.

Ne postoje precizni globalni podaci koliko se gajbi godišnje baci (za razliku od kesica).

Razlog tome je jer gajbe su višekratne i koriste se godinama. Jedna plastična gajba može trajati 5–10 godina ili više i izdržati stotine ciklusa upotrebe.

Koliko se zapravo baca? Procene iz industrije kažu da se većina (preko 80–90%) gajbi reciklira ili ponovo koristi dok se bacanje dešava kada se polome ili postanu neupotrebljive.

U poređenju s kesama (trilioni godišnje), broj odbačenih gajbi je milionski ili desetina miliona godišnje globalno, ne trilioni. Ali eto, kao da milioni nisu veliko zagađenje...

Cegeri su opet treća priča .

Ne postoje precizni globalni podaci koliko se cegera godišnje baci jer se oni koriste duže, ali na kraju i oni završe na otpadu pre nego gajbe.

Procene su da se milijarde cegera proizvode godišnje, ali i da se velik deo na kraju ipak baci. Njihov rok trajanja zavisi od materijala od koga su izrađeni.

Pamuk može da traje godinama, ali se često zameni ranije.

Sintetički (polipropilen) su izdržljiviji, mogu trajati duže.

Za razliku od gajbi cegeri nemaju sistem povrata, ljudi ih često sakupljaju pa bace višak, a posebna je priča sa promotivnim cegerima koji gotovo po pravilu završe na otpadu. I tu dolazimo do ekološkog paradoksa. Da bi ceger bio bolji od plastične kese mora se koristiti više puta, pa tako pamučni ceger bi trebalo da koristimo 50 do 150 puta da bi se nadoknadio uticaj njegove proizvodnje, dok plastični ceger za 20 puta upotrebe nadoknađuje svoju proizvodnju. Svakako je ovo samo ekološki paradoks jer ako pamučni ceger završi u prirodi on će se razgraditi u jednom trenutku. Ali morate da znate da ceger nije automatski ekološko rešenje ukoliko ga ne koristite dugo.

Ovde je reč o sadnji krompira uz reciklažu u:

1. Plastičnu kesu – kesu je potrebno probušiti 10 cm od dna na 4 mesta. Nakon toga se napuni do pola mešavinom 321 ili čak samo supstratom za setvu povrća. Onda se na tu polovinu stave dva naklijala krompira pa preko njih još 10 cm mešavine ili supstrata. Zalivate redovno, na 3 dana i kada krompir nikne zagrće se travom ili supstratom za setvu presade.
2. Ceger – ista je procedura kao kod sadnje u kese.
3. Plastične gajbe – stavite na dno gajbe malo sena ili neku staru majicu, bilo kakav odevni predmet što pojačava utisak reciklaže pa na to stavite do pola mešavinu 321 ili supstrat kao iz priče o kesama. Nakon toga poređate na razmak od 20 cm i u trougao 3 krompira. Preko njega stavite još 10 cm mešavine ili supstrata. Kada krompir nikne zagrće se travom ili zemljom, a zaliva se na 3 dana obilno.

Na ovaj način bez posebnog ulaganja u saksije možete da organizujete baštu na balkonu ili pomoćnu baštu ispred kuće. Bitno je da probate. Na ovaj način se može uzgojiti jako mnogo kultura ali ako vam je ovo zanimljiva tema javite mi da napišem novu: šta se sve može ugojiti u kesi, gajbi ili cegeru.

ŽIVI ZID – ZAŠTO BIRAM ČIČOKU

Svako ko prati naš kanal mogao je da vidi baštu pod snegom prošle nedelje. Tada smo snimili nešto jako zanimljivo: sadnju živog zida. I to je najjednostavnija sadnja živog zida ili ograde jer znam koliko vremena oduzima sadnja ograde od bukve koju sam radila jesenas.

Ideje koje snimamo nastaju u snovima. Zapravo u trenutku između sna i buđenja. Tada se otvori jedna ploča koju zovem bistrina i na njoj se iscrtava ideja. Tako je nastala i ova ideja koju sam u budnom stanju razradila i koja je meni lično pomogla da podignem ogradu za 15 minuta. Ako ste gledali epizodu mogli ste da vidite koliko se jednostavno sadi.

Čičoku prati mit o invanzivnosti. Ljudi se boje da je uzgajaju jer je jako invanzivna i teško se kontroliše. Zapravo to nije istina jer u no dig sistemu čičoka se ne može raširiti

lako. Kod zaoravanja zemlje nju razbacujemo svuda okolo pa na taj način ona postaje sveprisutna u bašti.

Nasa potreba za kontrolom potiče iz strahova. Kontrolisemo sebe, partnere, prirodu. Celi život nam se pretvori u progon. A život je upravo ta vrednost koju imamo. U baštovanstvu se sve to tako dobro vidi. Mnogo biljaka zovemo invazivnim i na taj način se nikada ne upoznamo s njima. Između nas i te biljke su zatvorena vrata. S jedne strane je kontrolor, a s druge invazija.

Ništa u prirodi nije crno i belo pa je pitanje: zašto ne unosimo boje u svoj život?

Kod mene je na istoj poziciji već skoro 20 godina i nigde se još nije pojavila bez kontrole. Može da se širi teritorijalno ali sporo i ako redovno kosite oko zida nećete imati taj problem.

Ukoliko želite već u prvoj sezoni da podignete zid između vas i komšije, zid koji će zaštititi baštu od vetrova idealno je da upotrebite čičoku. Ovaj zid nije samo efikasan u igri skrivanja i pripitomljavanja vetra već je jestiv i jako dobro uklopiv u ukupan biodiverzitet bašte.

Kod čičoke se jede list dok je mlad, gomolj dok ne proklija, a od jednog i drugog radi se odlična kozmetika što znate svi vi koji ste kupili naš Edukativni paket.

Od njenog lista prave se preparati za zaštitu biljaka i TBĐ što znate svi vi koji od početka pratite Nedeljnike.

Čičoka deluje kao prirodna barijera, privlači korisne insekte, deluje kao mamac za štetočine, smanjuje eroziju tla, stvara dobru mikroklimu u bašti.

Kao prirodna barijera vrlo lako štiti baštu od vetrova jer brzo poraste u čvrstu biljku koja može da pruža otpor vetru. Njeni cvetovi u baštu privlače oprašivače ali i predatore koji se hrane štetnim insektima. I sama je atraktant za lisnu vaš, koja se sakuplja na mladim izdancima čičoke i tako štiti ostatak bašte od nje. Puževi vole mlade listove čičoke pa će je pre napasti nego neke druge kulture. Čičoka na sebe privuče stenice i žičnjake pa je to velika zaštita bašte, posebno krompira i batata od žičnjaka. Posebna uloga čičoke je u odbrani bašte od voluharica. Njih privlači kao mamac i pre će napasti nju nego ostale biljke u bašti. Ako je posadite kao živi zid voluharice će se češće zadržavati tu i znaćete gde su njihove kolonije, a najvažnije je da živi zid neće biti ugrožen.

Da rezimiram: ovaj živi zid nam daje dvostruku korist – zaštitu i jestivost. Jako brzo raste i već u toj sezoni imate do 2 metra visoke biljne bedeme. Nije zahtevna, samoodrživa je. Jednostavno se sadi. Jeftina je. U pitanju je ekološka zaštita i jako je dekorativna kada procveta.

Nadam se da sam vas zainteresovala, a više o sadnji pogledajte na našem you tube kanalu.

UZGOJ ARTIČOKE – ČESTO PITANJE U UČIONICAMA

Voli toplu i sunčanu klimu, ne podnosi jake mrazeve i hladne zime ali se ipak jako uspešno uzgaja na kontinentu pa ako volite da jedete artičoku ili vam je zanimljivo da pokušate da je uzgojite treba da znate da je njen uzgoj zaista lak i da je to pre svega divna i dekorativna biljka. U našim kalendarima stoji datum setve presade artičoke pa u skladu s tim da nemamo ni jednu epizodu o njoj dugujem vam tekst o savetima za njen uzgoj,

Na kontinentu je često jednogodišnja biljka posebno ako imate jake zime, ali ukoliko je prebacite u saksiju zimi ili dobro zaštitite u bašti može da se ponaša kao višegodišnja. Plodove može da da iste sezone ukoliko ima dovoljno svetlosti i hrane. Ne zaboravite da ova biljka najbolje uspeva na Mediteranu pa nemojte da je posadite u neki hlad.

Seme smo svi posejali u martu pa sada negujemo sadnice koje ćemo ubacivati u baštu kada prođe opasnost od mrazeva. S obzirom da su ovo velike biljke razmak kod sadnje je metar. Biljka se može posaditi u PM ali nikako se ne kombinuje sa ostalim biljkama jer će zauzeti veliki prostor pa savetujem da se napravi grm, PM samo za nju (širina do 80 cm) ili da se sadi u zemlji. Ako kopate rupe znajte da moraju da budu drenažne i napunjene mešavinom 321. Jako joj je bitna hrana i vodopropusno tlo jer jedan od njenih najvećih problema kod uzgoja je trulež korena koji nastaje kada je posadimo u lošim uslovima.

Nije zahtevna što se uzgoja tiče, redovno je zalivajte i već u prvoj sezoni se može očekivati prva berba. Mada, većina baštovana je plodove dobila tek u drugoj sezoni. Ako smo je sejali u martu, presadili u maju, krajem leta se može očekivati berba cvetova. To zaista zavisi od uslova. Ako ne dobijete cvetove u prvoj sezoni ne očajavajte jer to je nekako česta pojava na kontinentu, plodovi će se razviti u junu naredne sezone.

Beru se pupoljci pre otvaranja i jedna biljka može imati više cvetova, do 7.

Jestivi deo je cvetni pupoljak. Najčešći načini pripreme su kao kuvani pupoljak, punjen, pečen, u salatama, kao dodatak testenini...

Artičoka je poznata po uticaju na zdravlje jer pomaže rad jetre, snižava holesterol, poboljšava varenje, bogata je antioksidansima ako to možete da pretražite i sami jer u ovom tekstu se bavim uzgojem i upotrebom kao inspiracijom za uzgoj. Ako je ne uberete za jelo ona cveta i njen cvet je prekrasan pa savetujem da i to zadovoljstvo sebi priuštite.

Da bi u kontinentalnim uslovima prezimila u bašti odrežu joj se listovi na 20 cm i zagrnu zemljom pa se pokriju sa debelim slojem sena ili bilo kakvog malča. Ako hladni talasi od preko -10 ne traju dugo ona bez problema preživi. Ako nema takve uslove koren prebacite u saksiju koju držite u hladnoj prostoriji uz povremeno zalivanje. Vraća se u baštu u maju.

Najbolje sorte za naše uslove koje se mogu lako nabaviti u regionu su:

1. Green globe
2. Imperijal star

3. Violetto

4. Romanesco (koju ja uzgajam) ali ima manu, ne može prezimiti već se koren prebacuje u saksije. Po meni ima najlepší, orašast ukus.

Što se tiče uzgojnih problema ništa posebno se kod nje ne dešava. Povremeno se kao i kod ostalih biljaka javlja pepelnica, siva plesan, trulež korena, lisna vaš. Ako ispoštujete sve njene potrebe ovo navedeno od problema se neće dešavati.

Sadnice pripadaju crvenoj zoni ali su zapravo granične. Za razliku od patlidzana ne podnose toliko zatvoren prostor. Može se desiti da vam nakon par dana u zatvorenom prostoru sadnice reaguju i počnu da odbacuju lišće i tada ih odmah izbacite van.

NAJAVA KONSULTACIJA UŽIVO

Svakog drugog utorka srećemo se na istom mestu, na našem You Tube kanalu i Instagramu gde na konsultacijama uživo možete da mi postavljate neograničen broj pitanja. Naravno, iz tehničkih razloga uvodimo ograničenje do kada se mogu postavljati pitanja kako vas ne bih sve uspavala pričajući, ali mi ostajemo dok ne odgovorimo na sva pitanja. Nakon svakog emitovanja analiziramo statistiku prisustva i bila sam oduševljena činjenicom da je više od 300 baštovana ostalo s nama od početka do kraja. Sigurno su neki i zaspali što je jako lepo jer zaspali su s nama.

Usred smo sezone, setva i sadnja uveliko traju pa dok nam se nisu probudili predatori pitanja se najviše odnose na setvu i sadnju. Ali, mnogo nevolja u bašti možete da rešite pravim kombinacijama, pravovremenim delovanjem pa hajde da se potrudimo da ova vaša sezona bude najbolja ikad.

Mi smo tu, čekamo vas u utorak u 20:00. spremna sam za sva vaša pitanja.

PODSETNIK NA ROKOVE

Primorje – vreme je da presadite crvenu zonu presade. Pre same presadnje proverite klimatske uslove i dugoročnu prognozu. Ako nije u najavi bura već se sve od crvene zone može presaditi. To znači da radite i DS crvene zone: mahunarke, tikve, tikvice.

Presadnja batata je takođe u toku.

Kontinent – do sredine aprila se može raditi setva spanaća, rukole, rotkvice, a ostatak RPZ se može postavljati do polovine maja. Konačno smo započeli presadnju decembarskog i januarskog rasadnika i ono što će nas pratiti ovih dana su visoke temperature pa presadnju radite predveče. Posebno je kod presadnje na visokim temperaturama osetljiva salata. Možete i dalje da sejete grašak, bob. Od 10.04. počinje setva aprilskog rasadnika. A takođe i DS kukuruza. Ako imate Projekat bašte onda ne zaboravite da na analizama gde stoji DS kukuruza obavite setvu na osnovu instrukcija u video-vodičima.

Planine – počinjete setvu RPZ. Direktna setva u bašti se radi: grašak, bob, slanutak, lukovi, spanać, salata, mrkva, peršun, paštrnjak, rukola, rotkvice, spanać, matovilac. Srećno vam poletanje u sezo

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Do **15.05.2026.** biće dostupne za kupovinu dve nove verzije Projekata bašte, u pitanju su:

- **Projekat balkon bio bašte**

- **Projekat bašte za 10 gredica**

Obe verzije dostupne su i u verzijama za svaku klimatsku zonu (svoju klimatsku zonu birate na web-stranici).

Tako da su svi baštovani ovog puta dobili **gotovo rešenje gde je svaki korak unapred snimljen, ucrtan i isplaniran** tako da nije moguće napraviti grešku u bašti.

Svaki put kada dođete u svoju baštu znaćete tačno šta treba da radite da biste imali baštu koja vas hrani tokom cele godine.

Ako mislite da bi i vama bilo korisno da imate Projekat za svoju baštu, više informacija o obe verzije Projekata bašte možete pogledati ispod:

...

[Порука је одсечена] [Прикажи целу поруку](#)

Gmail

Miladin Sevarlic <milsevar49@gmail.com>

Nedeljnik #077 - Najčešći razlog zašto sezona propadne

Trag Biljke <kontakt@tragbiljke.com>

6. април 2026. 10:05

Одговор на: Trag Biljke <tragbiljke@gmail.com>

Коме: "milsevar49@gmail.com" <milsevar49@gmail.com>

I poseban način sadnje krompira (jednostavan za svakog čoveka)

[Прикажи цели Неделјник](#)

Trag Biljke NEDELJNIK #077 - Najčešći razlog zašto sezona propadne

Datum: 06. April

NAPOMENA pre čitanja:

Pošto je Nedeljnik dugačak, da biste videli celi tekst kliknite na opciju "**Prikaži celi Nedeljnik**" koja se nalazi iznad ovog naslova i otvoriće vam celi Nedeljnik. Istu opciju imate i na kraju teksta.

Nije u pitanju samo hrana, duša je u oblacima.

Kratak sadržaj:

Proizvod koji nema rok trajanja

Nadin kutak

Najčešći razlog zašto vam sezona propada

Sadnja krompira u cegerima, kesama , gajbama

Živi zid – zašto biram čičoku?

Uzgoj artičoke – često pitanje u učionicama

Najava konsultacija uživo

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Ove nedelje...

Stigla je poruka. Pisala je da joj treba seme kelja, ima 23 godine i svoju prvu baštu u životu. Nero di Toscana, kelj vitez ili tačka Spoznaje u ovoj priči. U daljoj komunikaciji zapljusnula me istinom o tome da postoji grupa devojaka koja me prati i na njih sam uticala toliko da su prestale da lakiraju nokte, zamenile parfeme eteričnim uljima, nose hranu na predavanja u staklenim posudama i vodu isključivo u staklenim flašama.

Neke od njih su bile ovisnici o „urednim noktima“ i sada ne razumeju kako su ranije robovale toj navici. Kaže dalje da sam promenila njihov mentalni sklop jer drugačije gledaju na uzrok kao posledicu i nekako postaje popularno da misliš o prirodi u njihovom okruženju. Nekako kao znak prepoznavanja ONIH KOJI MISLE.

Zastala sam, dobila neočekivanu povratnu reakciju, jer ja o noktima retko kada pišem. Jednostavno ne želim da povredim žene, ne želim da prozivam bilo koga, ali se to ipak

pročitao između redova. Pomislih u sebi kako sve ovo što radimo ima smisla. Čitav ovaj razvojni put, preispitivanja, iskušenja, udaranja u zid...

Stigla je poruka. Ona živi u nekom kompleksu staračkih domova gde je sve povezano pričom o nama. Trag Biljke je kao neka serija koja se čeka. Kaže ona da jedni drugima javljaju kada izađe nova epizoda. Rade kolektivnu baštu i često raspravljaju o tome ko je pogrešno, a ko tačno razumeo moje poduke i to im je produžilo život. Kaže **baš te male svađe su nas spojile**. Od jednog umrtnog doma za starija lica nastala je neka nova energija, podmladilo ih je ovo. Nema većeg blagoslova nego starijoj osobi dati nadu da će brati plodove na lakši način. I tu me zapljusnula neka istina koju nisam očekivala.

Stigao nam je mejl. Živi u Beogradu i uzgaja na balkonu i svaki dan sreće ljude koji nas prate, a kaže da je u njenom naselju sve više balkonskih bašti, velika promena. Zastala sam. Zapljusnulo me i to nekom istinom.

Teta Biljko, mamina brokula je najukusnija. Hvala ti! – kaže on u videu sa svojih 5 godina.

I tako svaki dan na stotine poruka koje svedoče jednoj velikoj promeni. Koliko samo ljubavi stiže iz tih poruka! Srećom da toga nisam svesna i da na sve to gledam kao na tuđi život, jer najgore je kada mislite da je vaše ime ono što treba da se slavi.

Konačno svedočim jednoj moralnijom promeni koja je bila potrebna svima.

Baštovanstvo je jedina sfera u kojoj možete da budete svoji, da skinete sve te maske i neke „fensi fajterske“ kože koje navlačite kada odlazite iz sopstvenog doma. Tako je, život i ljudi zahtevaju kompromise. Radimo ih svaki dan. Jednom sam čula na nekom predavanju o Kafki da je vrhunac uspešnosti sposobnost tolerantnog pristupa kompromisu. Eto, uspešni smo kada god se prevrćemo tražeći sebi manu... ali postoji segment života koji ne traži kompromise. Ne nužno, osim ako ga sami sebi nametnemo kao model života. To je baštovanstvo. Biljke ne vide očima već dodirom, a dodirom se vidi samo istina. Potpuno mi onako goli pred biljkama. Tu nam ne pomažu maske. Zato smo sa njima samo mi. Neutrina. Duhovi svemira.

Mislim da je to ono što nas je sve spojilo. Duhovi svemira.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova.

Stiglo nam je zanimljivo pitanje koje me prilično zamislilo. Na prvi pogled provokacija zapravo odaje jednu brižnu osobu koja treba odgovore.

Da li sebe vidim kao velikog borca za prirodu, jer koliko ONA može da uprati, ne podržavam ni jednu inicijativu za zaštitu prirode koju pokreću velike organizacije ili udruženja. Ime Trag Biljke nije ni na jednom globalnom projektu koji okuplja velike borce za prirodu, iako je Trag Biljke vrlo popularan brend. Zanima je pozadina naših odluka pa sam odlučila da o tome pišem kako bih dala objašnjenje svim koji se ponekad zapitaju.

Zamislih se...

Da li sam ja mali, srednji ili veliki borac za prirodu? Šta uopšte to znači? Kako se boriti za prirodu izvan čoveka, jer mi to nekako zvuči kao titula.

Ako bih morala sebe da definišem onda sam ja borac za čoveka.

Jedini remetilački faktor u prirodi je čovek. Od njega proizilazi trista čuda lepog i ponešto ružnog i jedini ima jak uticaj na prirodu. I njemu je potrebna pomoć. Absurd je uništavati nešto od čega ti život zavisi, pa zato mislim da čovek to radi iz neznanja. Ako mi je polazište da je neznanje u pitanju, moj put je davanje alternative svakom problemu, razrada rešenja i šansa da se ipak može i drugačije. U veku u kome stalno ratujemo po svim pitanjima izabrala sam zajednički jezik – bašta, biljke, priroda, promena.

Današnji čovek prečesto hoda kao neka ploča na koju se kače etikete. **Kriv si, pogrešan si, loše postupaš, pogledaj šta si napravio, bitnije ti je uredno dvorište od same prirode, loš si roditelj, kolega, partner...** etiketa do etikete od koje se ona divna, baršunasta ljudska koža više i ne vidi. A te etikete ljudima najčešće lepe borci za prirodu jer kao da imaju titulu ili tron sa koga lupaju etikete.

Ja sam ipak izabrala drugačiji put. Skidam jednu po jednu etiketu što je nekada jako teško, šapućem tiho koliko je važno da se istrpi bol, držim za ruku dok koža puca pod lepkom i otvaram da iza tih etiketa bljesne divna ljudska koža. Onda po njoj crtam leptire.

Da, rekla bih da sam po možda i mali borac za prirodu, ali veliki borac za čoveka.

Bog nam je dao ime da nas jednog dana može dozvati sebi. Na nama je da to ime čuvamo, jer ako ga svuda stavljamo, mešamo i gubimo kako će nas on dozvati?

Tako se Trag Biljke svojim imenom ne meša svuda. **Podržavamo inicijative koji sami pokrećemo**, a jedna od njih je i velika platforma puna ljudina koji se i te kako bore dalje za ljude. Počeli smo kao mala inicijativa koju sam sanjala i nismo ni tražili da nas u tome bilo ko podrži, stavi svoje ime uz nas, već smo gurali vlastitim snagama ideju koja nas je dovela do ovde.

Biću jasna, nigde više izdaja prirode nema nego među globalnim projektima o zaštiti prirode. Sama sam svedočila koliko ljudi za male pare prodaju zajedničke ideje, koliko žive živote koje nisu zaradili, pa kada ti životi dođu na naplatu prvo što prodaju je svoja borba i hrabrost da je nose. Prečesto su im alibi za to deca jer se za njih bore stvarajući im tim izdajama neke živote koje ni deca nisu zaradila, pa ih svodeći na dužničko ropstvo uvlače u isti krug. Samo se pitam da li iko pitao decu šta o tome misle...

Trag Biljke tera svoje „volove po livadama" sama, okružena pouzdanim ljudima koji ne žive dugovanja strankama, banakama, lošim odabirima.

Ono što prenosimo ljudima je da je i mala životna promena dovoljna, da se oko njega nalazi rešenje za sve njegove probleme, da ima moć nad svime ako se bori iz vlastitog dvorišta i da je u svemu u životu potrebna mera i umerenost pa i kada je u pitanju borba za prirodu. Ne zaborvite na ŠAKU OTPORA. Ne pozivamo na kilograme, tone već šaku. U njoj je skrivena snaga i dovoljnost, jer ko osvesti moć šake pune hrane njega sigurno čeka tona u budućnosti.

Zato mi i dalje idemo mimo sveta i svojim putem. Različiti putevi vode do istine i nadam se iz dubine mitohondrija da su nam svima istine iste.

PROIZVOD KOJI NEMA ROK TRAJANJA

Proizvod koji nema rok trajanja... U današnje vreme, to zvuči gotovo nemoguće. Sve je postalo prolazno. Sve ima rok.

Danas u svetu kapitalizma, gde se svaka odluka donosi kroz prizmu profita, najviše trpe "običan" čovek i priroda. Industrije se bogate na našim strahovima.

Društvene mreže su pune brzih rešenja i reklama koje nas guraju da kupujemo još i još.

Nikada se više nije prodavalo i kupovalo, a nikada manje nije trajalo to što se kupuje.

Ali, mi nismo želeli da igramo po tim pravilima.

Čovek je dovoljno rastrgnut na sve strane. Nisam želela da napravim nešto što će biti polovično rešenje nakon čega ćete morati dodatno da kupujete. Takve sisteme zovem džuboksima i sama im se protivim. Bilo je hrabro izbaciti svoje životno delo ovako u vetar, ali se isplatilo jer povratna reakcija je očekivana: ljudi kažu da im Projekti pomažu da lakše rešavaju sve svoje obaveze u bašti, da su im zone mir, da se konačno osećaju oslobođeno od pritisaka.

Čovek zaslužuje da ima jedno mesto gde će biti miran, gde ga niko ne požuruje i ne ucenjuje. Mesto gde može da se vrati prirodi i sebi.

Zato je Projekat Bio Bašte nastao kao suprotnost svemu tome. Brzinama, konzumerizmu, džuboks sistemima koji te teraju da kupuješ dodatno baš ono što će da ti reši problem.

Kao rešenje koje traje zauvek.

Naša ideja je: Baštovanstvo koje je prilagođeno tvom životu.

To postizemo tako što:

- Projekat bašte mora da bude cenovno pristupačan svima.
- Mora da traje večno.
- I svaka osoba mora da ima mogućnost da ga postavlja kada god to njoj odgovara, bez rokova i pritisaka.

Ako Projekti bašte imaju rok trajanja i prestane da važi onda kada vam je najpotrebniji onda nije prilagođen vašem životu.

Ako ne možete da ga i za 10 godina isto kao i sada onda nije prilagođen vašem životu.

Da nismo ispunili ove uslove Projekat bašte bi bio samo još jedan proizvod za prodaju u ovom kapitalističkom svetu, jer ne bi imao **suštinsku vrednost za čoveka i prirodu.**

Odavno sam shvatila da ako želim da pomognem prirodi, onda treba da krenem od čoveka, jer je čovek taj koji prirodi nanosi najviše problema.

Verujem da svako u sebi ima želju da sačuva prirodu, da jede hranu koju je sam uzgojio, da oseti sigurnost i mir. Samo mnogi još ne znaju kako, ili nemaju vremena da nauče kako.

Zato je Projekat bašte gotovo, trajno i fleksibilno rešenje.

Imate sve korake unapred iscertane, isplanirane i objašnjene.

Nema rok trajanja, jer može da se postavlja iznova i iznova uz rotaciju zona (koja vam je objašnjena u video uputstvu)

Može da se postavlja bilo kada. Sada, na leto, na jesen ili za 10 godina.

Jednom kada ga postavite, on ostaje vaš. Zone se samo rotiraju, kulture smenjuju, ali sistem ostaje isti.

Ovo jeste revolucionarni Projekat bašte, kojeg još niko nije uradio, i znam da će promeniti tok tvog života i istoriju baštovanstva.

Zato verujem da će ovaj Projekat bašte jednog dana postati osnovni alat svake porodice koja želi da živi slobodno i u skladu s prirodom.

Još uvek su dostupne su dve verzije: P

rojekat bašte za 10 gredica i Projekat balkon biobašte (u verzijama za sve klimatske zone).

Neverovatno je lako kada ti je svaki korak isplaniran i kada samo treba da pratiš instrukcije koje sam ti dala kako bi rad u zonama, gotovo rešenje pomogli da u ovom vremenu kada čovek ima malo vremena za sebe može uspešno da se bavi i

baštovanstvom. Nije mi teško da vas podsećam na to jer kada se završi prodaja Projekti neće moći da se kupe. I mnogo je lako kada znam da smo po pristupačnoj ceni dali ono što zaista vredi puno jer baš tako ili jedino tako mogu čistog obraza da stanem pred ljude.

Ove verzije Projekata bašte biće dostupne za kupovinu do 15.05.2026. i tada se povlače iz prodaje.

Više informacija o verzijama Projekata koje su trenutno dostupne možete da pročitate ovde:

<https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Ove sezone uložili smo mnogo vremena i veliki trud da Projekti bašte budu dostupni pred početak sezone, u proleće, ovog puta za sve klimatske zone u istom trenutku. Mnogo energije i vremena ulažemo da izdržimo tempo prodaje ovakvog proizvoda, jer ovakva prodaja iziskuje angažovanje celog Tima.

S obzirom da imamo definisane planove do kraja ove godine i aktivnost svih nas se usmerava u tom pravcu. Zbog toga najavljujemo da će mogućnost kupovine Projekata bašte biti do 15.05.2026.

Nakon završetka prodaje ovih verzija Projekata bašte, ove 2026. godine Projekti definitivno više neće biti dostupni. Nadamo se da ćemo stići da pripremimo nove Projekte bašte 2027. godine. Za ovu godinu, prodaja Projekata bašte će se završiti sa 15.05.2026.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Sve više ljudi shvaća da je uzgoj vlastitog povrća i voća, vlastite hrane, postala nužnost i za to postoji mnogo odgovora na pitanje „Zašto?“.

Najprije zbog toga što ne žele ugrožavati svoje zdravlje pesticidima, insekticidima i ostalim cidima. Mnogi mladi roditelji se zapitaju: šta to moje dijete jede i zašto ga hranim otrovima, pa krenu s manjim vrtom ili par posuda na balkonu, a dalje ne morate pogađati - potreba preraste u ljubav prema biljkama i prirodi, promijeni se svijest o sebi i bićima oko sebe i uzgoj hrane postane najdraža aktivnost kojoj se prilagođavaju sve druge obaveze.

Još jedan razlog: hrana iz certificiranog ekološkog uzgoja je puno skuplja i mnogima nedostupna, a moram naglasiti da to ipak nije uzgoj u sinergiji s prirodom, jer sam dobro proučila koje uvjete treba zadovoljiti i koja sredstva koristiti da bi se dobio eko certifikat. Neke odredbe graniče sa zdravim razumom.

Od mnogih drugih razloga, trenutno je najaktualniji vrlo izgledna nestašica hrane uzrokovana globalnom situacijom u svijetu.

Kako god bilo - tko još nije, trebao bi krenuti, jer bez znanja i iskustva ne može se imati zadovoljavajuće berbe i dovoljna količina povrća odmah u prvoj sezoni. Potrebno je vrijeme za učenje i prilagođavanje. A vremena je sve manje. Jedna od temeljnih vještina koju možete naučiti i prenijeti ju svojoj djeci je uzgoj vlastite hrane. Direktno je vezana uz opstanak. Ne može se "simulirati" - ili imaš hranu ili nemaš. Mi smo tu vještinu imali tisućama godina, ali smo je uz tehnološki napredak i želju za komocijom, putem zaboravili.

Ovo je vrijeme kad ljudi imaju najmanje takvih znanja, ali svako vrijeme se pobrine za svoje ljude, pa je tako današnja tehnologija dala mogućnost da možemo učiti od ljudi širom Planete, koji imaju znanje i žele ga svima dati. YouTube npr., je prepun vrtlara sa svih strana, domaćih i stranih, koji žele sa svijetom podijeliti svoja postignuća, svoje znanje i praksu. Ima i onih koji lažnim, neprovjerenim ili ukradenim informacijama skupljaju klikove, ali tako je to u svakom području, ipak vjerujem da svi znamo prepoznati autentičnost i dobronamjernost.

Da bismo primijenili nečije znanje, najprije treba učiti, a to je proces koji zahtjeva vrijeme, upornost i predanost. Pozivam vas da krenete ako još niste. Biljana Banović je velika učiteljica, jedna od rijetkih sasvim predanih svojoj misiji da vas kroz promatranje i razumijevanje prirode preobrazi iz nekoga tko slijedi upute u nekoga tko zna zašto nešto radi. Njen pristup nije samo tehnički (kako uzgajati), nego filozofski i emocionalni odnos prema vrtlarenju i prirodi, u konačnici prema čovjeku - zato je svoju metodu i nazvala motivacijskom. Nakon što nam je obznanila da intenzivno radi na tome, s velikim nestrpljenjem i radošću iščekujem jesen i njenu prvu, zvanično objavljenu knjigu.

Često me pitaju koliko imam perma modela, radim li sve po Biljinim metodama, sadim li točno po njenim analizama...

Ako ste početnik, uvijek ću vam savjetovati da dosljedno primjenjujete metode vašeg učitelja, da poštujuete datume sjetve i sadnje, kombinacije biljaka, prihranu, zaštitu i sve ono što nalaže program koji pratite. Baš tu, među tim prvim koracima i nesavršenim pokušajima, počinje ono najvrjednije čiju ćete vrijednost uvidjeti tek kasnije. Ako ste disciplinirani jednu sezonu, steći ćete potrebna znanja i iskustvo koje bi vam u suprotnom promaklo i u novu sezonu biste ušli bez nadogradnje koja vam predstavlja prednost u novim izazovima. Svi koji su me poslušali rekli su mi da sam u pravu. Kada istrčite taj jedan krug, tu prvu sezonu, kada u sklopu nje prođete sve izazove, pobjede i poraze, dobitke i gubitke, moći ćete već sljedeću sezonu puno toga prilagoditi svojim mogućnostima, sposobnostima i afinitetima, a nakon par sezona imati ćete svoj način vrtlarenja. Ako prvu godinu marljivo učite, kasnije vam je potrebna samo poduka jer osnove ste usvojili.

Ja sam počinjala učiti preko roditelja i rodbine na selu, a kasnije nešto ozbiljnije preko raznih knjiga na koje sam naišla, dobrih i loših, za neke sam mislila da su dobre, kasnije se ispostavilo da nisu, ali sve je to rast. Neke od tih dobrih su navedene i opisane na mom blogu, a truditi ću se da i ostale spomenem u budućim brojevima

Kutka. Svaku metodu sam pažljivo proučila i trudila se što dosljednije ispoštivati. Od svake metode sam vidjela i dobre i loše strane. Tako se iz sezone u sezonu iskombiniralo sve ono što mi je prihvatljivo i što je u mom vrtu dalo dobre rezultate. Sad je kod mene pravi mix svega:

- perma modeli
- malčirane gredice
- zemljane gredice
- balkonski vrt, tj. posude
- sadnja po Biljinim savršenim analizama
- sadnja po mojim kombinacijama koje se nametnu iz trenutne potrebe ili trenutne inspiracije

Sa sjetvom nekad uranim, nekad zakasnim, a često se dogodi da mi vrt sam proizvede rasad koji nisam na vrijeme posijala, pa tako sami niču keljovi, azijske salate, raštike, amaranti, salate, rajčice, pastrnjak, matovilac, suncokret, lukovi, blitva... Vjerojatno ste i sami, ako imate vrt, bili puno puta nagrađeni tom divnom pojavom i znate kakva je to radost. Uz to u vrtu rastu i višegodišnje biljke koje su veliki poklon svakom vrtlaru s manjkom vremena.

Metode i načini koje primjenjujem su i moji i tuđi - definirani i modelirani utjecajem prilika u mom vrtu. Ono što kod nekog funkcionira savršeno, kod nekog drugog traži prilagodbu. Nešto su me naučili puževi, nešto voluharice, nešto vrane, nešto davno pročitane knjige, nešto prijatelji, susjedi, internet, tempo života kojim živim, pa čak i navike mojih ukućana... I nema dvije iste sezone. Zato vrtlarenje nikad nije dosadno.

Nabolje okruženje za napredovanje i učenje je ono gdje se ne postavljaju rigidna pravila, ne nameće se "jedan ispravan sustav", već se otvara prostor unutar kojeg svatko bira svoj put do zajedničkog cilja i znatiželja se ne zatire, već se svesrdno potiče. U takvom okruženju vam je uvijek ugodno, nemate osjećaj da ste lošiji ili bolji od ostalih i uvijek ćete dobiti podršku kad vam je potrebna. Zajednica Trag Biljke je takvo mjesto, ali, bilo bi jako žalosno kad ne bi postojalo još takvih mjesta gdje nije cilj samo dobiti голу poduku kako doći od pune vrećice sjemena do pune košare plodova. Drago mi je da ih ima sve više i više. Svjedočimo osnivanjima raznih udruga i raznih zajednica, kako kod nas tako i u svijetu. Što nas je više s istim ciljem, cilj nam je sve bliži, a on je u konačnici očuvanje prirode.

Na ovu temu danas, nagnalo me svo ovo nježno zelenilo oko nas koje se po malo budi, taj veličanstveni Život koji dolazi iza samo prividne smrti i pogled na moje biljčice u rasadniku koje na očigled bujaju s dolaskom prvih toplijih sunčevih zraka. Neke su jako klonule od nedostatka vode jer sam ih zbog obaveza zaboravila zaliti, pa su iznošenjem na sunce pogle kao umorni radnici nakon preduge smjene. Nekog početnika bi taj prizor ozbiljno preplašio. Požurila sam ih što prije zaliti i sklonila u poluhlad. Kad sam se nakon dvadesetak minuta sjetila da bi bilo dobro da ih fotografiram i pokažem vam na blogu kako jadno izgledaju i dam vam primjer da se ne morate brinuti ako doživite isto, uzela sam mobitel, ali kad sam došla ponovo do njih,

one su već sve bile uspravne i jedre, čak i mene su ostavile u čudu brzinom oporavka. Eto, nemam materijalnih dokaza, pa mi ovog puta morate vjerovati na riječ.

Dok se priroda budi, vrijeme je da se probudimo i mi, da protrljamo oči, pogledamo oko sebe, shvatimo gdje smo i krenemo putem koji su mnogi utrli prije nas da bi nama bilo lakše. Netko će Tragom Biljke, netko nekim drugim tragom, ali važno je da se nađemo na istom cilju.

Ako vam nakon ovog podužeg teksta još uvijek nisam dosadila, sljedeća doza se nalazi na linku:

[nadin-kutak-77](#)

Lijep pozdrav!

NAJČEŠĆI RAZLOG ZAŠTO SEZONA PROPADA

Do nas je, uvek je tako. A upravo zato imamo moć da ispravimo tok samo ako donesemo odluku da pratimo signale.

Radim s ljudima dovoljno dugo da mogu tačno da odredim ko će imati problem u sezoni, a ko neće. Mislite da je ovde reč o bašti, ali bašta nije neka „mrtva priroda“ ona je u suživotu s nama i reaguje na svaki titraj naše duše. A tek što reaguje na životne šablone.

Životni šabloni su jaki i nesvesno ih manifestujemo svuda, to je taj magnetizam. I o tome i te kako mogu puno da pišem jer dok nisam osvestila taj deo sebe nisam umela da kanališem takav magnetizam. I da, u tome su mi pomogle zone ali sada nije reč o njima.

Bašta pokaže sve, očitava partnerske odnose, odnose sa roditeljima, našu poziciju u porodičnim konstelacijama. I ne može to svako da očita ali ja mogu. Često iako primetim da će šablon da odvuče baštovana ne reagujem jer mogu da pomognem samo ako baštovan traži moju pomoć. Nakon toliko godina rada tvrdim da sam ekspert u raspetljavanju ljudskih čvorova.

Postoje ljudi koji sebi uvek prave zamke, poteškoće i to rade nesvesno jer uvek idu ka svom šablonu – svojoj ulozi u kojoj se osećaju ugodno. Na osnovu biljaka ja sve to vidim. Moja uloga nije da oholo čitam ljude i da im dam do znanja da su čitljivi za mene, već da im tim spoznajama pomognem.

Dešava se da su ljudi na individualnom programu, ali potpuno obuzeti svojim potrebama da ne uspeju, pa je tu muka živa da se ostvari neki pomak. Ali ako prođu jednu sezonu u tom udaranju o zid u narednoj sigurno traže pomoć.

Ove nedelje imala sam nekoliko vrlo komplikovanih konsultacija u kojima sam uspešno haotičnu energiju svela na jasne korake. Od baštovana koji su bili očajni u svojoj prostranoj, haotičnoj energiji sa konsultacija su odlazili jako usmereni i srećni

jer su tačno znali šta treba da rade. Možda sam ja prirodan talenat za raspetljavanje ljudskih čvorova ili se jako dobro snalazim u **vašim ulogama u kojima sam i sama bila**. Ne možete vi da osetite bilo koji problem, očajanje koje ja već nisam prošla i našla sam put iz toga.

Disciplina je nešto što se vežba. Prva vežba je poslušnost. Šta je u ovoj priči o bašti poslušnost? Pratinja koraka koji su dati, signala koji se navode. Ako imate gotov Projekat i pokušavate da ga promenite vi živite svoj šablon i težite ka tome da zakomplikuete svoju sezonu i ostanete u narednoj sezoni zapetljani. Verujte mi da neke baštovane tek ove sezone uspevam da disciplinujem. Jedna promena veče drugu i onda se sistem menja i više nije samoodrživ.

Ako želite da se disciplinujete u bašti važno je da postavite Projekat bašte onako kako je napisan. Projekat je u ulozi učitelja koji će da vam pomogne da se oslobodite svojih šablona. Znam, imate potrebu da menjate neke kulture jer ih ne jedete, ali to je zamka za vas pa idite protiv nje. Prepustite se eksperimentisanju sa novim ukusima, lepotama boja, a najviše uživajte u tome da idete drugačijim putem.

Jer, zadivljujuće je kada se svedoči oslobađanju od perfekcionizma, okova kontrolisanja (našeg unutrašnjeg kontrolora).

Ona je tri godine na individualnom programu. Dva puta je radila Projekat. Treći put je kupila gotov Projekat. Njega je odlučila da sluša. Dve godine je bio polovičan uspeh jer njena haotična energija kombinovana sa kontrolom je dobra kombinacija za neuspeh. I konačno u ovoj sezoni kada je odlučila da postavi Projekat bez i jedne izmene shvatila je:

„Pred mene se otvorio jasan put, videla sam svetlost, videla šta se desilo kada sam se disciplinovala. Projekat je urađen okvir, siguran sistem. Kada sam mu se prepustila shvatila sam da ne moram da kontrolišem nešto što je samo po sebi u kontroli. Oslobodila sam se grča i prepustila i tek tada shvatila kako se lako živi bez njega. Oslobađanje od grča se vežba. Sada mi je lakše da sagledam svoje šablone.“

Ako bih morala statistički da poređam šta je odgovorno za propast sezone idemo redom:

1. Bašta koja nije prilagođena životu. Ne može jako zauzeta osoba da postavlja baštu koja nije organizovana. Može da je posadi ali se gubi usred sezone.
2. Baštovan koji ne prati kalendare – ovo je posebno važno kada su rasadnici u pitanju.
3. Baštovan koji ne prati tuđa iskustva i u ovome je ključna zajednica – Učionice nisu samo pitanja već su parametar za probleme. Tu saznajete koji je predator aktuelan, šta vas čeka u bašti jer ako se pojavi plamenjača na severu, eto je ubrzo i na jugu.
4. Baštovan koji radi izmene pa želi da ubaci sve viškove od presade koje ima. Sistem puca i nije samoodrživ. To je zamka koju je sebi nesvesno napravio, a to

vam je isto kao da jedete hranu samo da se ne bi bacila. Jednostavno, spremi manje hrane.

Danas je više nego ikada za samoodrživost neophodna bašta i potrebno je da se uloži mali trud kako bi se ispoštovali svi okviri koji vas vode u uspešnu sezonu. Uspešna sezona nisu nužno tone hrane već savladavanje tehnika i sistema koji nam omogućavaju da se u ova luda vremena hranimo zdravo, telesno i duhovno.

SADNJA KROMPIRA U CEGERIMA, KESAMA, GAJBAMA

Lako je kada se piše o osnovnim životnim namirnicama, a to svakako jeste krompir. Još je lakše kada ispred mene stoji iskustvo jer sam krompir uzgajala u svim mogućim varijantama pa s obzirom da smo još uvek u sadnji krompira (I bićemo do septembra) vreme je da saberemo utiske sadnje na balkonima. Ne morate nužno da imate balkon da biste isprobali sadnju krompira u alternativnim rešenjima uz koje je uvek vezana i čarobna reč – reciklaža. Hajde prvo da vidimo šta je inspiracija za ovu temu:

- Lako rešenje
- Recikaža otpada

Lako rešenje je ljudima važno jer ono što ih inspiriše da krenu je slika u kojoj sebe vide kako lako postižu neke rezultate. Zaista, ako imate malo zemlje, nešto od gore pomenutih materijala što će svakako završiti na otpadu, par naklijalih krompira i dobru volju ono što vam vrlo brzo sleduje je sadnja, nicanje koje vam daje osećanje da ste nešto učinili dobro i naravno berba mladog krompira. I onda kada pripremate taj ručak onaj osećaj u želucu da ste dali doprinos porodici, budzetu i prirodi je nezamenljiv.

A reciklaža otpada je veliki problem i postaje veći kada ga osvestimo. Znam da svako kaže u sebi da je to samo jedna keska i ne menja bitno problem ali to nije tačno. Svako po jednu i to je veliki uticaj.

Na globalnom nivou broj keska je ogroman:

Procjenjuje se da se svake godine u svetu potroši i baci između 1, 5 trilion (hiljada milijardi) plastičnih keska. Najčešće se koristi srednja procena od oko 1 trilion (1.000.000.000.000) keska godišnje. Koliko nula!

To znači da se baci oko 2 miliona keska u minuti ili više od 30.000 keska svake sekunde

Koliko se reciklira? Manje od 5% plastičnih keska se reciklira dok većina završi na deponijama ili u prirodi.

Za razliku od plastičnih keska, plastične gajbe (sanduci za piće, voće) imaju potpuno drugačiji “životni ciklus”, pa se ne bacaju u tolikim količinama.

Ne postoje precizni globalni podaci koliko se gajbi godišnje baci (za razliku od keska).

Razlog tome je jer gajbe su višekratne i koriste se godinama. Jedna plastična gajba može trajati 5–10 godina ili više i izdržati stotine ciklusa upotrebe.

Koliko se zapravo baca? Procene iz industrije kažu da se većina (preko 80–90%) gajbi reciklira ili ponovo koristi dok se bacanje dešava kada se polome ili postanu neupotrebljive.

U poređenju s kesama (trilioni godišnje), broj odbačenih gajbi je milionski ili desetina miliona godišnje globalno, ne trilioni. Ali eto, kao da milioni nisu veliko zagađenje...

Cegeri su opet treća priča .

Ne postoje precizni globalni podaci koliko se cegera godišnje baci jer se oni koriste duže, ali na kraju i oni završe na otpadu pre nego gajbe.

Procene su da se milijarde cegera proizvode godišnje, ali i da se velik deo na kraju ipak baci. Njihov rok trajanja zavisi od materijala od koga su izrađeni.

Pamuk može da traje godinama, ali se često zameni ranije.

Sintetički (polipropilen) su izdržljiviji, mogu trajati duže.

Za razliku od gajbi cegeri nemaju sistem povrata, ljudi ih često sakupljaju pa bace višak, a posebna je priča sa promotivnim cegerima koji gotovo po pravilu završe na otpadu. I tu dolazimo do ekološkog paradoksa. Da bi ceger bio bolji od plastične kese mora se koristiti više puta, pa tako pamučni ceger bi trebalo da koristimo 50 do 150 puta da bi se nadoknadio uticaj njegove proizvodnje, dok plastični ceger za 20 puta upotrebe nadoknađuje svoju proizvodnju. Svakako je ovo samo ekološki paradoks jer ako pamučni ceger završi u prirodi on će se razgraditi u jednom trenutku. Ali morate da znate da ceger nije automatski ekološko rešenje ukoliko ga ne koristite dugo.

Ovde je reč o sadnji krompira uz reciklažu u:

1. Plastičnu kesu – kesu je potrebno probušiti 10 cm od dna na 4 mesta. Nakon toga se napuni do pola mešavinom 321 ili čak samo supstratom za setvu povrća. Onda se na tu polovinu stave dva naklijala krompira pa preko njih još 10 cm mešavine ili supstrata. Zalivate redovno, na 3 dana i kada krompir nikne zagrće se travom ili supstratom za setvu presade.
2. Ceger – ista je procedura kao kod sadnje u kese.
3. Plastične gajbe – stavite na dno gajbe malo sena ili neku staru majicu, bilo kakav odevni predmet što pojačava utisak reciklaže pa na to stavite do pola mešavinu 321 ili supstrat kao iz priče o kesama. Nakon toga poredate na razmak od 20 cm i u trougao 3 krompira. Preko njega stavite još 10 cm mešavine ili supstrata. Kada krompir nikne zagrće se travom ili zemljom, a zaliva se na 3 dana obilno.

Na ovaj način bez posebnog ulaganja u saksije možete da organizujete baštu na balkonu ili pomoćnu baštu ispred kuće. Bitno je da probate. Na ovaj način se može

uzgojiti jako mnogo kultura ali ako vam je ovo zanimljiva tema javite mi da napišem novu: šta se sve može ugojiti u kesi, gajbi ili cegeru.

ŽIVI ZID – ZAŠTO BIRAM ČIČOKU

Svako ko prati naš kanal mogao je da vidi baštu pod snegom prošle nedelje. Tada smo snimili nešto jako zanimljivo: sadnju živog zida. I to je najjednostavnija sadnja živog zida ili ograde jer znam koliko vremena oduzima sadnja ograde od bukve koju sam radila jesenas.

Ideje koje snimamo nastaju u snovima. Zapravo u trenutku između sna i buđenja. Tada se otvori jedna ploča koju zovem bistrina i na njoj se iscrtava ideja. Tako je nastala i ova ideja koju sam u budnom stanju razradila i koja je meni lično pomogla da podignem ogradu za 15 minuta. Ako ste gledali epizodu mogli ste da vidite koliko se jednostavno sadi.

Čičoku prati mit o invanzivnosti. Ljudi se boje da je uzgajaju jer je jako invanzivna i teško se kontroliše. Zapravo to nije istina jer u no dig sistemu čičoka se ne može raširiti lako. Kod zaoravanja zemlje nju razbacujemo svuda okolo pa na taj način ona postaje sveprisutna u bašti.

Nasa potreba za kontrolom potiče iz strahova. Kontrolisemo sebe, partnere, prirodu. Celi život nam se pretvori u progon. A život je upravo ta vrednost koju imamo. U baštovanstvu se sve to tako dobro vidi. Mnogo biljaka zovemo invazivnim i na taj način se nikada ne upoznamo s njima. Između nas i te biljke su zatvorena vrata. S jedne strane je kontrolor, a s druge invazija.

Ništa u prirodi nije crno i belo pa je pitanje: zašto ne unosimo boje u svoj život?

Kod mene je na istoj poziciji već skoro 20 godina i nigde se još nije pojavila bez kontrole. Može da se širi teritorijalno ali sporo i ako redovno kosite oko zida nećete imati taj problem.

Ukoliko želite već u prvoj sezoni da podignete zid između vas i komšije, zid koji će zaštititi baštu od vetrova idealno je da upotrebite čičoku. Ovaj zid nije samo efikasan u igri skrivanja i pripitomljavanja vetra već je jestiv i jako dobro uklopiv u ukupan biodiverzitet bašte.

Kod čičoke se jede list dok je mlad, gomolj dok ne proklija, a od jednog i drugog radi se odlična kozmetika što znate svi vi koji ste kupili naš Edukativni paket.

Od njenog lista prave se preparati za zaštitu biljaka i TBĐ što znate svi vi koji od početka pratite Nedeljnike.

Čičoka deluje kao prirodna barijera, privlači korisne insekte, deluje kao mamac za štetočine, smanjuje eroziju tla, stvara dobru mikroklimu u bašti.

Kao prirodna barijera vrlo lako štiti baštu od vetrova jer brzo poraste u čvrstu biljku koja može da pruža otpor vetru. Njeni cvetovi u baštu privlače oprašivače ali i

predatore koji se hrane štetnim insektima. I sama je atraktant za lisnu vaš, koja se sakuplja na mladim izdancima čičoke i tako štiti ostatak bašte od nje. Puževi vole mlade listove čičoke pa će je pre napasti nego neke druge kulture. Čičoka na sebe privuče stenice i žičnjake pa je to velika zaštita bašte, posebno krompira i batata od žičnjaka. Posebna uloga čičoke je u odbrani bašte od voluharica. Njih privlači kao mamac i pre će napasti nju nego ostale biljke u bašti. Ako je posadite kao živi zid voluharice će se češće zadržavati tu i znaćete gde su njihove kolonije, a najvažnije je da živi zid neće biti ugrožen.

Da rezimiram: ovaj živi zid nam daje dvostruku korist – zaštitu i jestivost. Jako brzo raste i već u toj sezoni imate do 2 metra visoke biljne bedeme. Nije zahtevna, samoodrživa je. Jednostavno se sadi. Jeftina je. U pitanju je ekološka zaštita i jako je dekorativna kada procveta.

Nadam se da sam vas zainteresovala, a više o sadnji pogledajte na našem you tube kanalu.

UZGOJ ARTIČOKE – ČESTO PITANJE U UČIONICAMA

Voli toplu i sunčanu klimu, ne podnosi jake mrazeve i hladne zime ali se ipak jako uspešno uzgaja na kontinentu pa ako volite da jedete artičoku ili vam je zanimljivo da pokušate da je uzgojite treba da znate da je njen uzgoj zaista lak i da je to pre svega divna i dekorativna biljka. U našim kalendarima stoji datum setve presade artičoke pa u skladu s tim da nemamo ni jednu epizodu o njoj dugujem vam tekst o savetima za njen uzgoj,

Na kontinentu je često jednogodišnja biljka posebno ako imate jake zime, ali ukoliko je prebacite u saksiju zimi ili dobro zaštitite u bašti može da se ponaša kao višegodišnja. Plodove može da da iste sezone ukoliko ima dovoljno svetlosti i hrane. Ne zaboravite da ova biljka najbolje uspeva na Mediteranu pa nemojte da je posadite u neki hlad.

Seme smo svi posejali u martu pa sada negujemo sadnice koje ćemo ubacivati u baštu kada prođe opasnost od mrazeva. S obzirom da su ovo velike biljke razmak kod sadnje je metar. Biljka se može posaditi u PM ali nikako se ne kombinuje sa ostalim biljkama jer će zauzeti veliki prostor pa savetujem da se napravi grm, PM samo za nju (širina do 80 cm) ili da se sadi u zemlji. Ako kopate rupe znajte da moraju da budu drenažne i napunjene mešavinom 3:2:1. Jako joj je bitna hrana i vodopropusno tlo jer jedan od njenih najvećih problema kod uzgoja je trulež korena koji nastaje kada je posadimo u lošim uslovima.

Nije zahtevna što se uzgoja tiče, redovno je zalivajte i već u prvoj sezoni se može očekivati prva berba. Mada, većina baštovana je plodove dobila tek u drugoj sezoni. Ako smo je sejali u martu, presadili u maju, krajem leta se može očekivati berba cvetova. To zaista zavisi od uslova. Ako ne dobijete cvetove u prvoj sezoni ne očajavajte jer to je nekako česta pojava na kontinentu, plodovi će se razviti u junu naredne sezone.

Beru se pupoljci pre otvaranja i jedna biljka može imati više cvetova, do 7.

Jestivi deo je cvetni pupoljak. Najčešći načini pripreme su kao kuvani pupoljak, punjen, pečen, u salatama, kao dodatak testenini...

Artičoka je poznata po uticaju na zdravlje jer pomaže rad jetre, snižava holesterol, poboljšava varenje, bogata je antioksidansima ako to možete da pretražite i sami jer u ovom tekstu se bavim uzgojem i upotrebom kao inspiracijom za uzgoj. Ako je ne uberete za jelo ona cveta i njen cvet je prekrasan pa savetujem da i to zadovoljstvo sebi priuštite.

Da bi u kontinentalnim uslovima prezimila u bašti odrežu joj se listovi na 20 cm i zagru zemljom pa se pokriju sa debelim slojem sena ili bilo kakvog malča. Ako hladni talasi od preko -10 ne traju dugo ona bez problema preživi. Ako nema takve uslove koren prebacite u saksiju koju držite u hladnoj prostoriji uz povremeno zalivanje. Vraća se u baštu u maju.

Najbolje sorte za naše uslove koje se mogu lako nabaviti u regionu su:

1. Green globe
2. Imperijal star
3. Violetto
4. Romanesco (koju ja uzgajam) ali ima manu, ne može prezimiti već se koren prebacuje u saksije. Po meni ima najlepší, orašast ukus.

Što se tiče uzgojnih problema ništa posebno se kod nje ne dešava. Povremeno se kao i kod ostalih biljaka javlja pepelnica, siva plesan, trulež korena, lisna vaš. Ako ispoštujete sve njene potrebe ovo navedeno od problema se neće dešavati.

Sadnice pripadaju crvenoj zoni ali su zapravo granične. Za razliku od patlidzana ne podnose toliko zatvoren prostor. Može se desiti da vam nakon par dana u zatvorenom prostoru sadnice reaguju i počnu da odbacuju lišće i tada ih odmah izbacite van.

NAJAVA KONSULTACIJA UŽIVO

Svakog drugog utorka srećemo se na istom mestu, na našem You Tube kanalu i Instagramu gde na konsultacijama uživo možete da mi postavljate neograničen broj pitanja. Naravno, iz tehničkih razloga uvodimo ograničenje do kada se mogu postavljati pitanja kako vas ne bih sve uspavala pričajući, ali mi ostajemo dok ne odgovorimo na sva pitanja. Nakon svakog emitovanja analiziramo statistiku prisustva i bila sam oduševljena činjenicom da je više od 300 baštovana ostalo s nama od početka do kraja. Sigurno su neki i zaspali što je jako lepo jer zaspali su s nama.

Usred smo sezone, setva i sadnja uveliko traju pa dok nam se nisu probudili predatori pitanja se najviše odnose na setvu i sadnju. Ali, mnogo nevolja u bašti možete da

rešite pravim kombinacijama, pravovremenim delovanjem pa hajde da se potrudimo da ova vaša sezona bude najbolja ikad.

Mi smo tu, čekamo vas u utorak u 20:00. spremna sam za sva vaša pitanja.

PODSETNIK NA ROKOVE

Primorje – vreme je da presadite crvenu zonu presade. Pre same presadnje proverite klimatske uslove i dugoročnu prognozu. Ako nije u najavi bura već se sve od crvene zone može presaditi. To znači da radite i DS crvene zone: mahunarke, tikve, tikvice.

Presadnja batata je takođe u toku.

Kontinent – do sredine aprila se može raditi setva spanaća, rukole, rotkvice, a ostatak RPZ se može postavljati do polovine maja. Konačno smo započeli presadnju decembarskog i januarskog rasadnika i ono što će nas pratiti ovih dana su visoke temperature pa presadnju radite predveče. Posebno je kod presadnje na visokim temperaturama osetljiva salata. Možete i dalje da sejete grašak, bob. Od 10.04. počinje setva aprilskog rasadnika. A takođe i DS kukuruza. Ako imate Projekat bašte onda ne zaboravite da na analizama gde stoji DS kukuruza obavite setvu na osnovu instrukcija u video-vodičima.

Planine – počinjete setvu RPZ. Direktna setva u bašti se radi: grašak, bob, slanetak, lukovi, spanać, salata, mrkva, peršun, pastrnjak, rukola, rotkvice, spanać, matovilac. Srećno vam poletanje u sezonu!

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Do **15.05.2026.** biće dostupne za kupovinu dve nove verzije Projekata bašte, u pitanju su:

- **Projekat balkon bio bašte**

- **Projekat bašte za 10 gredica**

Obe verzije dostupne su i u verzijama za svaku klimatsku zonu (svoju klimatsku zonu birate na web-stranici).

Tako da su svi baštovani ovog puta dobili **gotovo rešenje gde je svaki korak unapred snimljen, ucrtan i isplaniran** tako da nije moguće napraviti grešku u bašti.

Svaki put kada dođete u svoju baštu znaćete tačno šta treba da radite da biste imali baštu koja vas hrani tokom cele godine.

Ako mislite da bi i vama bilo korisno da imate Projekat za svoju baštu, više informacija o obe verzije Projekata bašte možete pogledati ispod:

<https://tragbiljke.com/projekti-bio-baste/>

Kao što znate iz obaveštenja u prošlim Nedeljnicima, **individualni mentorski rad se neće održavati ove sezone**. I ta opcija članstva na našoj edukativnoj platformi je trenutno zatvorena.

Postoji i drugi vid članstva, a to je kolektivni mentorski rad, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu.

Pa ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Još uvek se možete prijaviti za mart.

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni ponedeljak.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim